

Brott mot äldre - ett pilotarbete mellan Länskriminalpolisen- Söderortspolisen och Volontärverksamheten

Inledning

I syfte att förbättra polisens åtaganden avseende information, stöd och annan hjälp till äldre som utsatts för integritetskränkande brott beslutades 2009-04-02 om ett pilotarbete mellan söderortspolisens äldrebrottsgrupp och polisens volontärverksamhet.

Polisen är ofta den första kontakten ett brottsoffer har när man utsatts för brott. Bemötande och information är ofta avgörande för den fortsatta rättsprocessen och "hjälp-processen".

Trygghetsmätningar visar att kvinnor och män över 75 år är oroliga för att utsättas för inbrott i bostaden. Ännu fler känner sig otrygga i sitt eget bostadsområde, av rädsla att utsättas för brott.

Visionen med pilotarbetet har varit att polisens brottsofferstödjande arbete ska bidra till ökad trygghet bland äldre.

En kalkylerad risk för pilotarbetet var att inte tillräckligt antal målsägande önskade kontakt med polisen – ej tillräckligt underlag för utvärdering. Just detta är en bidragande orsak till att redovisningen senarelagts. Dessutom påbörjades det egentliga arbetet inte förrän efter sommaren.

Uppdraget

1. Visa en modell för samverkan mellan polisen och polisens volontärer.
2. Redovisa en kartläggning av brott mot äldre i Stockholms län.
3. Beskriva en definition av begreppet "brott mot äldre".

Vad har gjorts?

I samarbete med volontärkoordinator valdes 20 lämpliga volontärer ut för särskild utbildning/information under två kvällar. Förutom projektledningen medverkade BOJ och Farsta stadsdelsförvaltning i utbildningen. Brottsofferkunskap, sekretess, gränser till myndighetsutövning och frågor om praktisk handläggning var några av de ämnen som diskuterades i utbildningen.

Söderortspolisens Äldrebrottsgrupp har fördelat ett antal uppdrag (ca 20 hembesök) till volontärerna. Uppdragen har bestått i telefonkontakt eller hembesök hos målsägande i syfte att följa upp ytterligare behov av information, stöd eller annan hjälp (Fuk 13 a-d§).

Målsägare har visat stor uppskattning till polisen och volontärerna. ” Detta är uppdrag ger en känsla av att man faktiskt gör något för någon annan – man gör skillnad”, uttrycker några volontärer.

Volontärer har också, iklädd sina volontärvästar, rört sig i vissa kända s.k. ”fishingholes”. Detta för att informera äldre som rör sig vid banker/bankomater, apotek och livsmedelsbutiker, men också för att avskräcka gärningsmän som söker ”offer”.

Söderortspolisens samarbete med volontärer har medfört att fler distrikt har startat liknande brottsförebyggande och brottsofferstödjande arbeten.

Länskriminalpolisen (Leif O Johansson) har också ingått i styrgrupp för Stockholms stads brottsförebyggande projekt avseende brott mot äldre.

Stockholms stad och Polismyndigheten har gemensamt utbildat anställda på olika nivåer inom äldreomsorg (ca 400) , både inom den privata och den kommunala sektorn.

Inom ramen för stadens äldreprojekt har vi också producerat en ny broschyr ”Öka tryggheten – minska utsatthet för brott”. Polisen har utan kostnad erhållit 100 000 ex som fördelats inom myndigheten. Den innehåller brottsförebyggande råd och tips till äldre.

Nämnas bör att polisens nationella brottsofferundersökning visar att Stockholm ligger klart över riksgenomsnittet för nöjdhet avseende polisens information, tillgänglighet och bemötande. Pensionärer är den mest nöjda gruppen.

Uppdraget - resultat

1. Modellen för samverkan mellan polisen och volontärerna är enkel:
  - Förundersökningsledaren bedömer behov av förnyad kontakt med målsägare.
  - Volontärsamordnare utser volontärer.
  - Förundersökningsledare ger ett konkret uppdrag till volontärer.
  - Volontärer redovisar till förundersökningsledare efter avslutat uppdrag.
2. Kartläggning av brott mot äldre i Stockholms län under 2008 har gjorts (Wittrock) och bör följas upp under 2011.
3. Typiska brott mot äldre är stöld utan inbrott i bostad och fickstölder. Ett stort antal fickstölder efterföljs av kontokortsbedrägerier. Att ge en tydlig definition är inte helt enkelt. Däremot kan det handla om tre olika kategorier av gärningsmän/kvinnor:
  - De som utger sig för att vara någon och på så sätt ”lurar” sig in i bostaden.
  - Anställda inom omsorg.
  - Målsägarens anhöriga/vänner.

Slutsats

Polisens samarbete med volontärerna har medfört att fler målsägare får adekvat information och hjälp i det enskilda fallet.

Tilltron till polisens förmåga att hjälpa har ökat.

Distrikten bör ytterligare utveckla samarbetet med polisens volontärer och med kommunerna rörande brott mot äldre såväl i ett brottsförebyggande som ett brottsofferstödjande perspektiv.